

BE-246

Seat No. _____

B. Sc. (Sem. - VI) Examination

March/April - 2014

Pharmacognosy of Herbal Drugs :

ES-BOT-301

(New Syllabus)

Time : 2 Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) તમારા ઉત્તરો સ્વચ્છ અને નામનિર્દેશીત આકૃતિસહ આપો.

૧ (અ) વર્ણવો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

- (૧) આલ્કલોઈડનો પરીચય અને વર્ગીકરણ.
- (૨) કુદરતી સ્ત્રોતમાંથી મળી આવતી ઔષધીઓનું વર્ગીકરણ.
- (૩) એફેડ્રાનું વૈજ્ઞાનિક નામ, કુળ, રાસાયણિક બંધારણ અને ઉપયોગો.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૬

- (૧) સર્પગંધાના ઉપયોગો.
- (૨) બારમાસી.
- (૩) ઔષધકીય વિજ્ઞાનનો પરીચય.

૨ (અ) વર્ણવો : (કોઈ પણ બે) ૧૪

- (૧) વનસ્પતિ ઔષધશાસ્ત્રનું મૂલ્યાંકન.
- (૨) મધુપ્રમેહમાં વપરાતી વિવિધ કુદરતી ઔષધીઓનું મૂલ્યાંકન.
- (૩) સૂક્ષ્મજીવરોધકમાં વપરાતી કુદરતી ઔષધીઓનું મૂલ્યાંકન.

(બ) ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ બે) ૬

- (૧) મધુપ્રમેહ નાથવાની કુદરતી ઔષધીઓ.
- (૨) સૂક્ષ્મજીવરોધક.
- (૩) અતિસાર રોકવા માટેની કુદરતી ઔષધીઓ.

૩ માગ્યા પ્રમાણે જવાબો આપો.

૧૦

(૧) આલ્કલોઈડ - વ્યાખ્યા.

(૨) આલ્કલોઈડના ભૌતિક ગુણધર્મ આપો.

(૩) સર્પગંધાનું વૈજ્ઞાનિક નામ.

(૪) મેથી અને જમ્બીમાં મધુપ્રમેહમાં કેમ વપરાય છે ?

(૫) ઈસબગુલ અતિસારમાં વપરાય કે નહિ. હા/ના

(૬) લીમડાના પર્ણથી જીવ-જતું દૂર ભાગે કે નહીં. - હા/ના

(૭) દાડમનો જ્યુસ અને જાયફળ કયો ગુણધર્મ ધરાવે છે ?

(૮) નીચેનામાંથી કઈ વનસ્પતિ મધુપ્રમેહમાં સામાન્ય રીતે વપરાય છે : કુંવારપાહુ, ગળો.

(૯) બારમાસીમાં કયો આલ્કલોઈડ હોય છે ?

(૧૦) બારમાસીનું વૈજ્ઞાનિક નામ આપો.

ENGLISH VERSION

Instructions :(1) All questions are compulsory.

(2) Give your answer with neat and labelled diagram wherever necessary.

1 (a) Describe : (attempt any **two**) 14

(1) Define and classify alkaloids.

(2) Classification of drug obtained from natural sources.

(3) Botanical name, family, chemical composition and uses of Ephedra.

(b) Write short notes : (attempt any **two**) 6

(1) Uses of Sarpagandha.

(2) Barmasi.

(3) Introduction of pharmacognosy.

- 2 (a) Describe : (attempt any **two**) 14
- (1) Phyto-pharmacological evaluation of herbal drugs.
  - (2) Evaluation of anti-diabetic agents.
  - (3) Evaluation of natural anti-microbial agents.
- (b) Write short notes : (attempt any **two**) 6
- (1) Anti-diabetic drugs obtained from natural sources.
  - (2) Antimicrobial
  - (3) Antidiarrheal agent from natural sources.
- 3 Write as directed : 10
- (1) Define : Alkaloids
  - (2) Give physical properties of alkaloids
  - (3) Botanical name of Sarp Gandha
  - (4) Why fenugreek and Gymnema have been used as anti diabetic agents.
  - (5) An Isabgol used in diarrhoea ? – Yes/No
  - (6) Can neem leaves are used as insect repellent ? – Yes/No
  - (7) Which activity is shown by pomegranate juice/Nutmeg ?
  - (8) Which of the following plant is commonly used in diabetes
Aloevera, Tinospora
  - (9) Which alkaloid is in Barmasi ?
  - (10) Botanical name of Barmasi.
-